CZĘŚĆ XXXI № 2. ROK 16. (1845).

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adressem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Grafe, w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego, w Wilnie, w xięgarniach Glücksberga i Zawadzkiego nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna* w Rossyi z pocztą a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 14½ r. *Półroczna*, 7½ r. srebr. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Grafe *Roczna*, 13 r. sreb. *Półroczna*, 6½ r. srebr. Dla Królestwa Polskiego naznacza się taż sama cena co i w Cesarstwie.

WTOREK, $\frac{9}{21}$ Stycznia.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, $\frac{8}{20}$ Stycznia.

Przez rozkaz dzienny Cesarski z dnia 1 Stycznia, Jej Cesarska Wysokość Wielka Xiężniczka Olga Mikołajowna mianowana Szefem pułku Elisawetgradzkiego huzarów, który odtąd ma się nazywać pułkiem J. C. Wysokości.

Przez tenże rozkaz dzienny, mianowani: zostający w Ministerstwie wojny Jenerał-major *Ładinski*, Jenerał-porucznikiem i Naczelnikiem Zarządu Cywilnego kraju Zakaukazkiego na miejsce Jenerał-majora *Hurko 1* z pozostaniem w Armii — Jenerał piechoty *Neidhardt 1* Członkiem Rady Wojennej z pozostaniem Jenerał-adjutantem — Dowodzca 1 brygady 19 dywizyi pieszej Jenerał-major *Łabincow*, Dowodzącym tąż dywizyą — Dowodzący 1 bryg. 20 dyw. pieszej Jenerał-major *Połtinin*, Dowodzcą 1 brygady 19 dyw. pieszej — Dowodzący Brzeskim pieszym pułkiem Jenerał-major *Voigt 2*, zaliczony do 5 korpusu pieszego i mianowany Dowodzącym czwartemi bataljonami 13 i 15 dywizyj pieszych przez czas zostawania tego korpusu na Kaukazie na miejsce Jenerał-majora Gressera, który otrzymuje urlop na 10 miesięcy dla wyleczenia się z ran — Dowodzący Wileńskim pułkiem strzelców Jenerał-major *Gubarew 2*, Dowodzcą 1 brygady 20 dywizyi pieszej — Dowodzący pułkiem pieszym Feldmarszałka hrabi Dybicza Zabałkańskiego Jenerał-major *Mitrofanow 1*, otrzymuje dymisyą dla słabości zdrowia z mundurem i pensyą.

— Przez rozkaz dzienny Cesarski z dnia 30 Grudnia, Jego Królewska Wysokość Xiążę Adam *Wirtembergski*, Jenerał-porucznik, Jenerał-adjutant, otrzymuje dymissyą.

— Przez Reskrypt Cesarski z dnia 13 Grudnia, Komendant twierdzy Chocima Jenerał-major *Gorichwostow*, mianowany kawalerem orderu Św. Anny 1 klassy.

— Przez Ukaz Cesarski do Rządzącego Senatu, z d. 8 Grudnia, za wysługę ustanowionych zakresów obok gorliwego i niepoślakowanego pełnienia obowiązków służby, zostali podniesieni, w liczbie innych, do rang: Radzcy Stanu, Radzcy Kollegialni: Ordynator Zamośćskiego wojskowego lazaretu, Doktor Medycyny Alexander *Janisz* i Urzędnik do poleceń szczególnych przy Namiestniku Królestwa Polskiego Piotr *Oczkin* — Radzcy Kollegialnego, Radzcy Dworu: Zarządzający Komorą Celną Taurogieńską Jerzy *Wilken* — 15 Grudnia, do rang: Radzcy Stanu, Radzcy Kollegialni: Dyrektorowie Szkoł gubernij: Wileńskiej Paweł *Skarabbelli*, Mińskiej Andrzej *Rückmann*, i Professor Zwyczajny Uniwersytetu Św. Włodzimierza Orest *Nowicki* — Radzcy Kollegialnego, Radzcy Dworu: Professor Nadzwyczajny Uniwersytetu Św. Włodzimierza Bazyli *Dąbrowski*, Inspektor pierwszego Gymnazjum Kijowskiego Alexander *Lubimow*, Starsi Nauczyciele Gymnazyj: Twerskiego, Wincenty *Budrewicz*, i wtórego Kijowskiego Jan *Jurkiewicz-Kraskowski*.

— Przez Ukazy Cesarskie do Rządzącego Senatu z d. 1 Stycznia, Dyrektor Departamentu Ministerstwa Sprawiedliwości, Rzeczywisty Radzca Stanu *Danzas*, mianowany Ober-prokurorem Depart. Rządzącego Senatu. — Sprawujący obowiązki Towarzysza Ministra Sprawiedliwości, Rzeczywisty Radzca Stanu *Szeremetiew*, w nagrodę odznaczonej gorliwością służby, podniesiony zostaje do rangi Radzcy Tajnego i zatwierdzony na urzędzie Towarzysza Ministra. — Ober-prokuror, Rzeczywisty Radzca Stanu *Weimarn*, podniesiony do rangi Radzcy Tajnego, mianowany został Senatorem. — Ober-prokuror Departamentu Granicznego Rzą-

dzącego Senatu, Rzeczywisty Radzca Stanu *Durasow*, w nagrodę długoletniej gorliwej służby mianowany Radzcą Tajnym i Członkiem Konsultacyi przy Ministrze Sprawiedliwości z pensyą po 3,431 rub. sr. rocznie.

PRAWIDŁA DODATKOWE DO USTAWY O SŁUŻBIE CYWILNEJ.

(Dokończenie).

§ 7. Przedmioty i sposób zdawania specyalnego examinu w wydziałach, w których dopuszczone są wyjątki od ogólnych prawideł, oznaczone są przez osobne programmata, które mają być ułożone w tych wydziałach i przedstawione przez głównych ich Zwierzchników na Najwyższe zatwierdzenie. Ogólne przedmioty, które powinny wchodzić do składu tych programmatów, oznaczone są w annexie pod literą D. Przed zatwierdzeniem programmatów specyalnych i bez zdania wskazanego przez nie examinu, zajmujący posady nieklassowe, kancellaryjni i inni niżsi officyaliści i posługacze, wyjęci od ogólnego, i podlegający natomiast specyalnemu examinowi, nie mogą być posuwani do rang klassowych; lecz po złożeniu examinu specyalnego powrócone im będzie starszeństwo w randze od dnia wysłużenia zakresu, ustanowionego na przedstawienie do takowej.

§ 8. Do otrzymania pierwszej rangi klassowej na równi z temi którzy pobierali nauki wszkołach powiatowych z wydziału Ministerstwa Oświecenia Publicznego, mają też prawo ci, co ukończyli kurs nauk w powiatowych szkołach wydziału Duchownego, w Instytutach leśniczych, w szkołach Pocztowych, w szkołach dzieci oficyalistów i posługaczy kancellaryjnych i wychowańcy Domu Podrzutków, którzy ukończyli kurs nauk w ustanowionych przy tym domu klassach pisarskich czyli kopistowskich, bez zmiany zresztą zakresów i innych warunków służby, którą obowiązani są przechodzić ci, co otrzymali wychowanie i ukształcenie w pomienionych zakładach.

§ 9. Examina osób które nie przechodziły, lub nie skończyły kursu nauk w szkołach powiatowych lub im równych albo wyższych zakładach naukowych mają się odbywać według życzenia examinujących się w miastach powiatowych, w miejscowych szkołach wydziału Ministerstwa Oświecenia, lub w najbliższych od tych powiatów gdzie jeszcze szkół powiatowych niemasz, po stolicach zaś i po miastach gubernijalnych, w Gimnazyach.

§ 10. Examin odbywa się przez Nauczycieli szkoły powiatowej w obecności powiatowego Marszałka Szlachty, Honorowego i Etatowego kuratorów i wszystkich Nauczycieli takowego uczebnego zakładu. Czas examinu wyznacza się za uprzedniem porozumieniem się szkolnej Zwierzchności z Powiatowym Marszałkiem Szlachty. W Gymnazyach examin naznacza się i odbywa tymże porządkiem, przez Nauczycieli Gymnazyj w obecności miejscowego Marszałka powiatowego.

§ 11. Jeżeli examinujący się należycie examinu nie wytrzyma, będzie mogł stawić się do takowego w roku następnym raz jeden jeszcze, lecz do trzeciego examinu już się nie dopuszcza. Jeżeli przy pierwszym examinie zajdzie różność zdań między Marszałkiem Szlachty i Zwierzchnością szkolną we względzie stopnia usposobienia examinowanego, w takim razie rozstrzygnienie tej różności pozostawia się Kuratorowi okręgu naukowego. Jeżeli takowe rozróżnienie wyniknie przy examinie powtórnym, wtedy będzie poddane pod rozstrzygnienie Głównej Zwierzchności tego wydziału służby w którym zostaje examinowany.

§ 12. Marszałek Szlachty nie naznacza liczby kresek, lecz ma prawo zadawać examinującemu się należyte pytania dla wykrycia jego stopnia usposobienia i wszystkie te pytania wraz z odpowiedziami powinny być zapisane na tym samym arkuszu na którym notowane są wypadki examinu.

§ 13. Examina ustanowione dla otrzymania pierwszej klassowej rangi przez osoby które nie odbyły nauk w szkołach powiatowych, obejmując przedmioty wykładane w tych uczebnych zakładach, powinny być w czasie poźniejszym zastosowane do zmian ogólnych jakie zajść mogą w kursach tych zakładów.

§ 14. Każdemu stawającemu do examinu pozwala się zdawać takowy oraz i z takich przedmiotów, które nie wchodzą do uczebnego szkół powiatowych kursu, jeżeli w mieście, gdzie examin się odbywa, znajdą się Nauczyciela takowych przedmiotów. Wypadki examinu oznaczane być mają w krótkości w listach stanów służby uznanych za zasługujących na rangę, w pierwszej rubryce, po wszystkich dopiero wiadomościach, w niej według ustanowionego porządku zamieszczanych.

§ 15. Examin kancellaryjnych oficyalistów pierwszego rzędu zaliczonych do osobistego poczestnego obywatelstwa na zasadzie § 5 i zaleconych przez Zwierzchność do powiększonej płacy po wysłużeniu dwudziestu lat w jednym i tymże samym wydziale, odbywa się w szkołach Powiatowych w obec Zwierzchności i Nauczycieli zakładu uczebnego i jednego z urzędników tego wydziału, w którym examinowany służy. Ze znajomości w odrabianiu interesów i porządku kancelaryjnego examinuje sam tenże urzędnik. Z innych przedmiotów examin należy do Nauczycieli i Dozorców zakładu uczebnego, lecz i w tych przedmiotach mogą być zadawane pytania przez urzędnika wydziału gdzie służy examinowany, lubo on kresek za nie nie naznacza. Examin ze wszystkich przedmiotów nie uznaje się zaspokajającym, jeżeli nie zaszło jednozgodne wszystkich examinujących osób zdanie, że examinowany posiada dostateczne wiadomości. Kto niewytrzyma examinu należycie, do powtórnego nie przypuszcza się. Czas examinu wyznacza się za porozumieniem się Zwierzchności stającego do examinu ze Zwierzchnością szkolną.

§ 16. Kuryery i inni niżsi posługacze wydziału Cywilnego, nietrudniący się ani odrabianiem interesów ani pi-

saniem, nie mogą być zalecani do rangi klassowej jeżeli nie zdadzą albo *ogólnego* examinu (programmat A.) gdy z miejsca swej służby nie są od tego wyjęci, albo szczególnego examinu, gdy zajmują posady dla których takowy szczególny examin jest ustanowiony. Lecz osoby takowe, po wysłużeniu zakresów przepisanych dla nadania im pierwszej klassowej rangi, zamiast takowego nadania otrzymują prawo do wszystkich prerogatyw przywiązanych do osobistego poczestnego obywatelstwa, lubo bez prawa używania tego tytułu.

§ 17. Prawidła niniejsze nie rozciągają się na tych kancellaryjnych i innych niższych oficyalistów i posługaczy, i zajmujących nieklassowe posady, którzy, przed ich ogłoszeniem wysłużyli ustanowione dotąd zakresy do otrzymania pierwszej klassowej rangi. Przy nadaniu im takowej, starszeństwo w randze będzie policzane od dnia wysługi. Wszyscy zostający w służbie i zajmujący nieklassowe posady, którzy jeszcze niewysłużyli przepisanych na rangi zakresów, mogą być do niej zaleceni, jeżeli zdadzą wskazane temi prawidłami examina, po wysłużeniu teraz przepisujących się zakresów; po złożeniu examinu będzie im uznane starszeństwo od dnia wysługi tych zakresów.

§ 18. Wszystkie postanowienia Układu Praw o porządku przyjmowania do służby Cywilnej i podnoszenia do rang, które w czémkolwiek nie są zmienione przez niniejsze prawidła, pozostają w swej mocy.

PROGRAMMAT A.

Examinu do pierwszej klassowej rangi w służbie Cywilnej.

	Liczba kresek. Największej.	Najmniej.
1.) Zakon Boży, Historya święta i Kościelna	20.	15.
2.) Język Rossyjski, wyjąwszy wyższą część Grammatyki	20.	15.
3.) Historya Państwa Rossyjskiego i Powszechna skrócona	15.	10.
4.) Arytmetyka	15.	10.
5.) Główne zasady Geometryi do Stereometryi włącznie, lecz bez dowodzeń.	10.	7.
6.) Geografija.	12.	8.
7.) Kalligrafija.	15.	10.
8.) Początki rysunku.	8.	5.
	115.	80.

Uwaga. Niedostatek kresek z jednego przedmiotu może być zastąpiony przewyżką z drugich przedmiotów, lecz to się dopuszcza wtedy tylko kiedy niedostatek kresek z niektórych przedmiotów wynosić będzie niemniej jak połowę zupełnej ich liczby.

WYKAZ B.

Wydziałów służby w których dozwala się awansowanie do rang klassowych na pewnych posadach za zdaniem szczególnego examinu, lub bez examinu.

W wydziale Ministerstwa CESARSKIEGO *Dworu.*

1.) Hof-Furyery.

2.) Oficyanci przy Dworach ICH CESARSKICH MOŚCI i WYSOKOŚCI.

3.) Kamerdynery zostający przy Osobach ICH CESARSKICH MOŚCI i WYSOKOŚCI.

4.) Mundszenki.

5.) Kofiszenki.

6.) Metrdotele.

7.) Wychowańcy CESARSKIEJ Akademii Kunsztów, Moskiewskiej pałacowej szkoły Architektonicznej i szkoły Mierniczych przy Departamencie Udziałów.

8.) Artyści CESARSKICH teatrów.

9.) Majstrowie zostający pod wiedzą Kantoru Intendentury Dworu, Gabinetu J. C. Mości i Departamentu Udziałów.

10.) Spiewacy Dworscy i Nauczyciele Kapelli CESARSKIEJ.

11.) Berejtery JJ. CC. Mości i WYSOKOŚCI, i uczniowie berejterscy przy Dworze.

12.) Kopiści (писаря) podwładni Kantorowi Intendentury Dworu, Gabinetu J. C. Mości i Departamentowi Udziałów.

W wydziale Ministerstwa Wojny.

Szeregowi i nieszeregowi mający według Ustaw prawo do otrzymania 14 klassy.

W wydziale Ministerstwa Marynarki.

Szeregowi i nieszeregowi mający według Ustaw prawo do otrzymania 14 klassy.

W wydziale Ministerstwa Oświecenia.

1.) Nauczyciele zostający przy szkołach powiatowych.

2.) Nauczyciele cudzoziemskich nowszych języków.

3.) Nauczyciele zostający przy Parafijalnych i innych początkowych szkołach.

4.) Nauczyciele klass przygotowawczych.

5.) Nauczyciele rysunku, kalligrafii i w ogóle Nauczyciele sztuk pięknych.

6.) Nauczyciele przy szkołach dzieci niższych oficyalistów i posługaczy Kancellaryjnych.

7.) Domowi Nauczyciele.

8.) Dozorcy pokojowi przy uczebnych zakładach.

9.) Dozorcy słuchaczy przychodzących.

10.) Dozorcy szpitalów.

11.) Spółpracownicy, Redaktorowie i kancellaryjni oficyaliści i posługacze Redakcyi gazety *Kuryer Wileński.*

12.) Dozorcy wychowańców uczebnych zakładów.

W wydziale Ministerstwa Skarbu.

1.) Niżsi posługacze zarządów: Górniczego, Solowego i Mennicznego zostający w stopniu, równym podoficerskiemu.

2.) Konduktorowie.

3.) Zawiadujący warstatami rzemiosł i kunsztów, starszyzny (урядникъ) i kopiści przy zakładach górniczych.

4.) Probierze i mierniczy.

5.) Unter-szychtmajstry.

6.) Rysownicy.

7.) Majstrowie zagraniczni, służący w wydziałach górniczym, solowym i mennicznym.

*

8.) Dozorcy pokojowi Moskiewskiej Akademii Handlowej.

9.) Wachmistrze straży Pogranicznej w tych okręgach Celnych gdzie ta straż obowiązana oraz do Kwarantannowego nadzoru i kopiści straży pogranicznej.

10.) Służący w zarządzie Kompanii Rossyjsko-Amerykańskiej.

W wydziale Ministerstwa Dóbr Państwa.

1.) Mierniczy.

2.) Podoficerowie straży leśnej.

3.) Podlekarze.

4.) Uczniowie Aptekarscy.

5.) Felczerowie.

6.) Kopiści wydziału lesnego i mierniczego, dzieci żołnierskie.

W wydziale Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

1.) Uczniowie lekarscy i aptekarscy, podlekarze, dentyści, felczery, niżsi chirurgowie (костоправы) i konowałowie.

2.) Podoficerowie S.-Petersburskiej i Moskiewskiej Policyi.

3.) Skarbowi posługacze drukarni Ministerstwa.

W wydziale Zarządu Dróg Kommunikacyj i Gmachów Publicznych.

1.) Konduktorowie.

2.) Kopiści, rysownicy, rytownicy, litografowie, drukarze i introligatorowie, zostający w stopniu podoficerów.

3.) Podoficerowie wojenno-roboczych bataljonów, półbataljonów, kompanij i komend, tudzież rot aresztantskich wydziału Cywilnego.

4.) Szeregowi i nieszeregowi rang niższych wydziału osad wojskowych.

5.) Podoficerowie przy komendach budowniczych i posługaczach.

W wydziale Poczt.

1.) Dozorcy stacyi pocztowych (Смотритель).

2.) Pocztyljoni, mający stopień podoficera.

3.) Dozorcy powozów pocztowych.

W wydziale Duchownym.

1.) Kancellaryjni niżsi oficyaliści i posługacze, z liczby posługaczy kościelnych (церковно-служители) i ich dzieci, służący w wydziale Duchownym.

W wydziale Ministerstwa Sprawiedliwości.

1.) Mierniczy korpusu Mierniczych.

2.) Introligatorowie, gisery i rytownicy czcionek (словолитцы и словорѣзы) oraz zecery drukarń Senatskich. pochodzący z kantonistów wojennych.

W wydziale zakładów Cesarzowej Maryi.

Wychowańcy Domów Podrzutków, służący w podwładnych tym zakładom urzędach i obowiązkach.

W wydziale zarządu Stadnin Państwa.

Niżsi posługacze przy stadach zajmujący po zakładach Stadniczych obowiązki młodszych i starszych masztalarzy od ogierów (нарядчики) i masztalarzy od klacz do odchowywania (штутмейстеры).

Programmat C.

examinu dla otrzymania przez kancellaryjnych oficyalistów i posługaczy wydziału Cywilnego podwyższonej płacy.

	Liczba kresek. Najwięcej.	Najmniej.
1.) Katechizm w całej rozciągłości . . .	10.	8.
2.) Czytanie bezbłędne xiąg drukowanych i rękopisów.	10.	8.
3.) Pisanie czytelne i prawidłowe z dyktowania.	10.	8.
4.) Arytmetyka do reguły trzech włącznie.	10.	8.
5.) Zupełna znajomość porządku kancellaryjnego i wszystkich form i sposobu odrabiania interesów stosownie do miejsca służby	10.	8.
	50.	40.

Główne zasady D.

examinów ustanowionych dla otrzymania rang klassowych przez osoby wyjęte od examinów ogólnych.

1.) Krótki Katechizm.

2.) Czytanie bezbłędne xiąg i rękopisów.

3.) Pisanie czytelne i prawidłowe z dyktowania.

4.) Arytmetyka do reguły trzech włącznie.

5.) Posiadanie wszelkich wiadomości tyczących się obowiązku do jakiego stawający przeznacza się.

Uwaga. Tu się wykłada mniej lub więcej szczegółowie, stosownie do rodzaju zatrudnienia stawającego, stopień wymaganych od niego wiadomości w odrabianiu interesów, nauce lub sztuce, według miejsca jego służby.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

ANGLIJA. *Londyn 4 Stycznia.* Królowa i Xiążę Albert odwiedzą wkrótce Xięcia Wellington w jego rezydencyi Strathfieldsaye, gdzie zabawią przez dni trzy.

— Przybył tu hrabia Ditriechstein, Poseł Austryacki przy naszym Dworze i 9 b. m. złoży Królowej Jmci swoje listy wierzytelne.

— W Irlandyi poruszenie przeciw billowi Rządowemu o zakładach pobożnych nieustaje pomiędzy ludem i wielką częścią duchowieństwa Katolickiego. Deputacya ma być wyprawiona do biskupa Croly z prośbą iżby odstąpił od swego zamiaru należenia do zarządu tych zakładów. W Dublinie zauważano że kościoł arcybiskupa Murray daleko mniej jest niż przedtém uczęszczany. Po innych miejscowościach rozbrat zupełny daje się postrzegać między duchowieństwem katolickiém w tymże przedmiocie. Na zgromadzeniu które się odbyło w Loughrea biskup katolicki X. Coen w najmocniejszy sposób oświadczył się przeciw billowi o zakładach pobożnych.

— Umarł w dzień Nowego Roku w dobrach swoich w hrabstwie Carmarthen znany jenerał Nott, który się tyle wsławił w ostatniej wojnie Afganistańskiej; miał lat 65 z których 45 spędził w służbie Kompanii Wschodnio-Indyjskiej.

— Gazeta *Standard* pisze: «Pojmanie w ostatnich czasach przez okręty angielskie na brzegach Afrykańskich rozmaitych statków z niewolnikami czarnemi potwierdza czynione przez dzienniki nasze wyrzuty Brezylii, iż kraj ten nieprzestaje czynnie prowadzić ten haniebny frymark. Większa część schwytanych statków pochodzi z portów Brezylskich; niektóre miały do 400 murzynów, inne tak były urządzone, iż większą nawet ich liczbę wieść mogły. Ta okoliczność może doprowadzić prędzej lub poźniej do wielkich między Angliją i Brezyliją zawikłań, zwłaszcza przytrudnościach jakie zaszły względem odnowienia traktatu handlowego między dwoma Państwami. Dotąd Anglija postępuje z wielkiém umiarkowaniem, ale to będzie trwało niedłużej, jak do zupełnego zerwania układów i wtenczas dzielne środki zostaną przedsięwzięte.

— Przybyły we 13 dni z New-York do Liverpool okręt *Caledonia* przywiozł wiadomość że Parlament Kanadyjski został zagajony przez Wielkorządzcę 28 Listopada, Prezesem Izby obrany został sir Allan Mac Nab większością tylko trzech głosów, co dowodzi że stronnictwa są równej siły. Mowa Wielkorządzcy sira Charles Metcalfe, ułożona w wyrazach nader umiarkowanych, dobrze była od zgromadzenia przyjęta.

— Otrzymano pomyślne wiadomości z Egyptu w przedmiocie ugody pocztowej między tamecznym Rządem i naszym. Pasza przyjął pierwiastkowe warunki i przyrzekł mianować Dyrektora Poczt. P. Thurburn, dawny Dyrektor Kompanii tranzytowej odebrał, jak twierdzą, polecenie od Paszy zbudowania drogi żelaznej z Kairu do Suez.

— Z listów z Arica (Peru) dowiadujemy się o niemiłém zajściu wynikłem między marynarką angielską i władzami na wybrzeżu Peruwiańskiém. Statek parowy marynarki Królewskiej *Cormoran*, zawinął 2 Września do Arica dla nabrania słodkiej wody; władze miejskie odmówiły mu tego. Wtenczas *Cormoran*, stanąwszy przed hotelem Gubernatora, jął doń strzelać kulami i dowodzca statku zapowiedział że zbombarduje miasto. Po kilku wystrzałach władze miejscowe ustąpiły i statek nabrał potrzebnej mu wody. Wszakże Dowodzca stacyi morskiej admirał sir Thomas nełożył embargo na okręty eskadrylli peruwiańskiej.

— Gazeta *Globe* pisze: «Testament zmarłego w roku przeszłym głowy starszej linii Burbonów Xięcia d'Angouleme, został złożony właściwemu Trybunałowi przez barona Billot, wykonawcę tej ostatniej woli; dwaj inni exekutorowie są xiążę de Blacas i hrabia de Montbel. Następne są rozporządzenia tego aktu. Xiążę zostawuje 250,000 funtów sterlingów (3,250,000 franków). Z nich przeznacza 25,000 franków na ubogich, tyleż na msze; inne pomniejsze zapisy wynoszą 22,000 fr. Pozostały kapitał odkazuje dla xiężny d'Angoulême, po jej zgonie dwie trzecie mają dostać się xięciu de Bordeaux jego synowcowi, a jedna trzecia xiężniczce jego siostrze, (Mademoiselle). Wyraża życzenie iżby był pogrzebiony bez żadnej wystawy. Przewidując możność wrócenia starszej linii Burbonów na tron francuzki, prosi xiężnę iżby nie zapominała w swych względach tych, którzy zawsze byli mu życzliwemi.»

FRANCYA. *Paryż 5 Stycznia.* Z przeszłej sessyi Parlamentu pozostało 18 projektów Rządowych do praw, z których już sprawozdania były w izbie Deputowanych odczytane, tak że na terazniejszą sessyą będą wniesione bez tej formalności. Nadto jest siedm wniosków podanych przez Deputowanych i które izba postanowiła już wziąść na uwagę.

— Liczba Podrzntków w Paryżu od kilku lat ostatnich wzrosła w zatrważającym stosunku; przekonano się że ta liczba złożona bywa w wielkiej części z dzieci prawego łoża, których matki musząc pracować przez całe dni na swoje wyżywienie nie mają gdzie zostawiać swoich niemowląt, ani zarabiają dość pieniędzy żeby najmować piastunki dla dozoru nad niemi w godzinach pracy; w cela zapobieżenia temu stanowi rzeczy ustanowiona została w najuboższym kwartale Paryża 1 Okręgu sala schronienia, gdzie za 20 centimów na dzień ubogie matki mogą zostawiać pod należytym dozorem swoje dzieci i przychodzić je karmić. Spodziewają się że ten środek posłuży do znacznego zmniejszenia liczby podrzutków.

— Zgromadzenie ogólne akcyonaryuszów kassy jeneralnej Handlu i Przemysłu odbyło się 28 Grudnia. P. A. Gouin, dawny Minister Handlu, Członek Izby Deputowanych, Bankier w Tours, mianowany głównym Zarządzcą kassy na miejsce zmarłego P. Laffitte. Firma stowarzyszenia będzie od 1 Stycznia, Gouin et Compagnie.

— Ustąpienie od Maroku dla Hiszpanii strefy ziemi w okolicach Ceuty wzbudziło w Arabach nieukontentowanie, które się naprzód objawiło przez obalenie znaków granicznych i podług listów z Gibraltaru opor ten przybiera charaktery wojny domowej. Mieszkańcy prowincyi Tangeru nie chcą uznawać władzy Rządzcy Sida Busellam, tego samego który podpisał traktat z Francyą, i wiele pobliskich pokoleń dzieli ten duch buntu. List który daje te szczegóły, kończy się następnemi słowy: «Rzeczą dziś jest prawie pewną, że w prowincyi Riffe, graniczącej z Angera, Abdel-Kader znalazł schronienie i że w tej chwili zajęty jest poduszczaniem pokoleń do otwartego powstania. Gdy wpływ Abdel-Kadera większy jest od wpływu Cesarza Marokańskiego, wszyscy lękają się wybuchneinia wojny powszechnej.»

— *La Presse* a za nią inne gazety Paryskie powtórzyły wiadomość, że wieża sławnej katedry Strasburskiej pochyliła się i grozi upadkiem. Gazety Strasburskie natrząsają się z tego doniesienia które jest czystym gazeciarskim wymysłem.

HISZPANIJA. *Madryt 2 Stycznia.* Na posiedzeniu 28 Grudnia 17 razem deputowanych, a na ich czele P. de Villuma, podali prośby o dymisyą; z powodu dość żwawego przymówienia się które ten ostatni miał niedawno z Ministrem Skarbu.

— Rozchodzi się wieść, że Jenerał Ramorino, który był odebrał rozkaz opuszczenia Madrytu, odkryty w tém mieście, zostbł zatrzymany.

— Królowa przywróciła dawny urząd Dworski Damy Pałacowej i mianowała nań donę Maryą de los Dolores de Saut-Estevan.

— Potwierdza się wiadomość o zatargach wynikłych z marokanami z powodu granic w okolicach Ceuty.

SZWAJCARYA. Fermentacya zaledwo ukojona zaczyna się znowu zjawiać i przewidywać można zupełne oddzielenie się kantonów protestantskich od katolickich. Poseł Austryacki wyraził urzędowie Vorortowi w imieniu swego Rządu ubolewanie nad takim stanem rzeczy.

AMERYKA. *Stany la Plata.* Gazeta angielska Globe, podług odebranych korrespondencyj donosi, że Rzeczpospolita Buenos Ayrès wydała wojnę Brezylii.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

Londyn 5 Stycznia. Jutro będzie ogłoszony wykaz dochodów Państwa za kwartał upłyniony; wiadomo już że wypadek jego jest pomyślny, albowiem przedstawia przeszło 600,000 funtów sterlingów powiększenia w porownaniu z takimże kwartałem zeszłego roku.

Paryż 7 Stycznia. Kommisya adresu odpowiedzi na mowę Królewską w izbie Deputowanych wysłuchała wczora objaśnień Prezesa Rady Ministrów i Ministra Spraw Zagranicznych.

HISZPANIJA. Na posiedzeniu 30 Grudnia Senat odrzucił wniosek do reformy konstytucyi Xięcia de Gor, który chciał ażeby arcybiskupi i biskupi byli Senatorami z urzędu a Grandowie Hiszpańscy i mający tytuły Kastylskie, Senatorami dożywotniemi.

(Journ. de S. P. Psz. Poln. R. I.)

DONIESIENIE LITERACKIE.

LUD i CZAS,

PISMO POŚWJĘCONE LITERATURZE i MORALNOŚCI.

Wydawca January Filipowicz.

> Światło jest dla nas kluczem Św. Piotra do niebios, żagwiami świętemi, na których jedynie dostać się można w upragnione etery naszego zbawienia. B. T.

(Nadesłano.)

«Z prawdziwą radością dostrzega każdy, komu nie jest obcy obieg piśmiennictwa krajowego, iż kilkanaście lat ostatnich odznaczają się czynnym ruchem w literaturze naszej, jak również widocznie interesowańszym udziałem czytelników w płodach krajowego umnictwa. Przyczyny takiej działalności literatury leżą w potrzebie czasu i umysłów, jako też z drugiej strony niemało się do niej przyczyniły niepospolite talenta ostatnich czasów.

Pisma periodyczne, stanawiąc przeważną część literatury, niemały interes wzbudzają dla badacza biegu i postępu piśmiennictwa krajowego. W samej Warszawie wychodzi pism periodycznych około dwudziestu, już-to należących do jakiego naukowego stronnictwa, już niemających wyraźnego dążenia.

Południowe prowincye, jako to: Podole, Wołyń, Ukraina i t. d. niepospolite zajmują stanowisko w dzisiejszej literaturze naszej; lecz płody ich czasowe,ześrodkowawszy się w Athenaeum—pismie odbijającém myśl oddzielną—przyjęły charakter sobie właściwy.

Jedynie przestrzeń kraju po Niemnie i Wilii nieskupiła dotąd tak wybitnych materyałów myśli społecznej, ażeby te mogły utworzyć i wydać pismo dość silne dla dłuższej trwałości. Widzieliśmy upadek *Wizerunków i roztrząsań naukowych* — pisma, chociaż z niestosownym tytułem, nacechowanego tu i ówdzie charakterami miejscowości. Nic więcej w podobnym rodzaju u nas niepowstało, dla czego?— nie tu jest miejsce odpowiedzi.

Ale na-to-miast widzimy usiłowania nieustanne ku objawieniu się pismiennictwa w gęsto powstających Noworocznikach różnej wartości, nazwy i treści. Takowe powstawanie pism jednych na ruinach drugich jak z jednej strony niewątpliwie jest dowodem zapasu myśli i ducha, tak też krótka ich trwałość dowodzi braku przeważnych środków i siły, któreby pomimo wszelkich przeszkód, potrafiły skupić tę myśl w jedno wydatne ognisko — w jedno pismo.

Chcąc w części zaradzić takowym, miejscowym niedostatkóm, przedsięwzięliśmy wydanie pisma zbiorowego *Lud* i *Czas.*

Zapewne byłoby tu stosownie namienić o właściwych pismu temu zamiarach, dążności i duchu; lecz wydawca tego nieuczyni, z przekonania iż pismo samo sobą lepiej da poznać siebie czytelnikom, niż wszelkie uprzedzające o niém opisy. Wspomnimy tu tylko, iż pismo *Lud* i *Czas* zamierza, na tle *czasu*, gdzie wszystko co jest złe i dobre staje się, gdzie ciemność daje pojęcie jasności, gdzie smutki i radość idą po sobie jak noc po dniu, jak burza i pogoda; gdzie przez występek pojmujemy cnotę; gdzie nikczemność sama nadaje wzniosłości górujące rozmiary; gdzie nakoniec przeszłość wiąże się z przyszłością; na tém to tle pismo nasze zamierza portretować *Ludzi*, w ich umysłowych. towarzyskich, publicznych i domowych stosunkach.

Mieścić będzie następne podziały:

I. *Rozprawy*, *badania* i *postrzeżenia* we względzie literatury, języka, wychowania, moralności i t. p.

II. *Rysy charakterów* i *obyczajów.*

III. *Poezye.*

IV- *Pamiątki krajowe*, *dawne* i *spółczesne*, co do historyi, literatury, języka. Tudzież wiadomości o godnych uwagi starożytnościach kraju, o starych rękopismach, dziełach, obrazach krajowych i t. p.

V. *Studia gminne*, obejmujące: podania mythyczne, powieści, piosnki, przysłowia i zagadki ludu.

Takowe przedsięwzięcie rozpoczynając w imie dobra ogólnego, śmiało odwołujemy się do spółudziału czytelników i autorów naszych, z nadzieją że jak pierwsi, tak i drudzy zechcą zwrócić uwagę swoją na takowe usiłowania nasze i raczą się skutecznie przyczynić do wziętości i powodzenia tego pisma.

Wszelkie materyały literackie, o nadsyłanie których uprzejmie upraszamy, i korrespondencye tyczące się niniejszego pisma, przyjmują się pod adresem Wydawcy *w Wilnie*, *w księgarni JPana Teofila Glücksberga.* Tam-że, równie i u osób uproszonych przez wydawcę, przyjmuje się przedpłata na to pismo.

Każdy tom do 14 arkuszy druku obejmujący kosztować będzie 1 rub. sr. Z pocztą 1 rub. 20 kop. sr. (*).

(*) W liście przy którym powyższy artykuł został nam nadesłany, wyczytujemy, że tom 1 dzieła *Lud* i *Czas* jest już pod prassą i wyjdzie niezawodnie przed 1 Marca.

(Wyd. Tyg.)

Pozwala się drukować. St.-Petersburg, 8 Stycznia 1845 roku. *Cenzor Ignacy Iwanowski.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.